

E

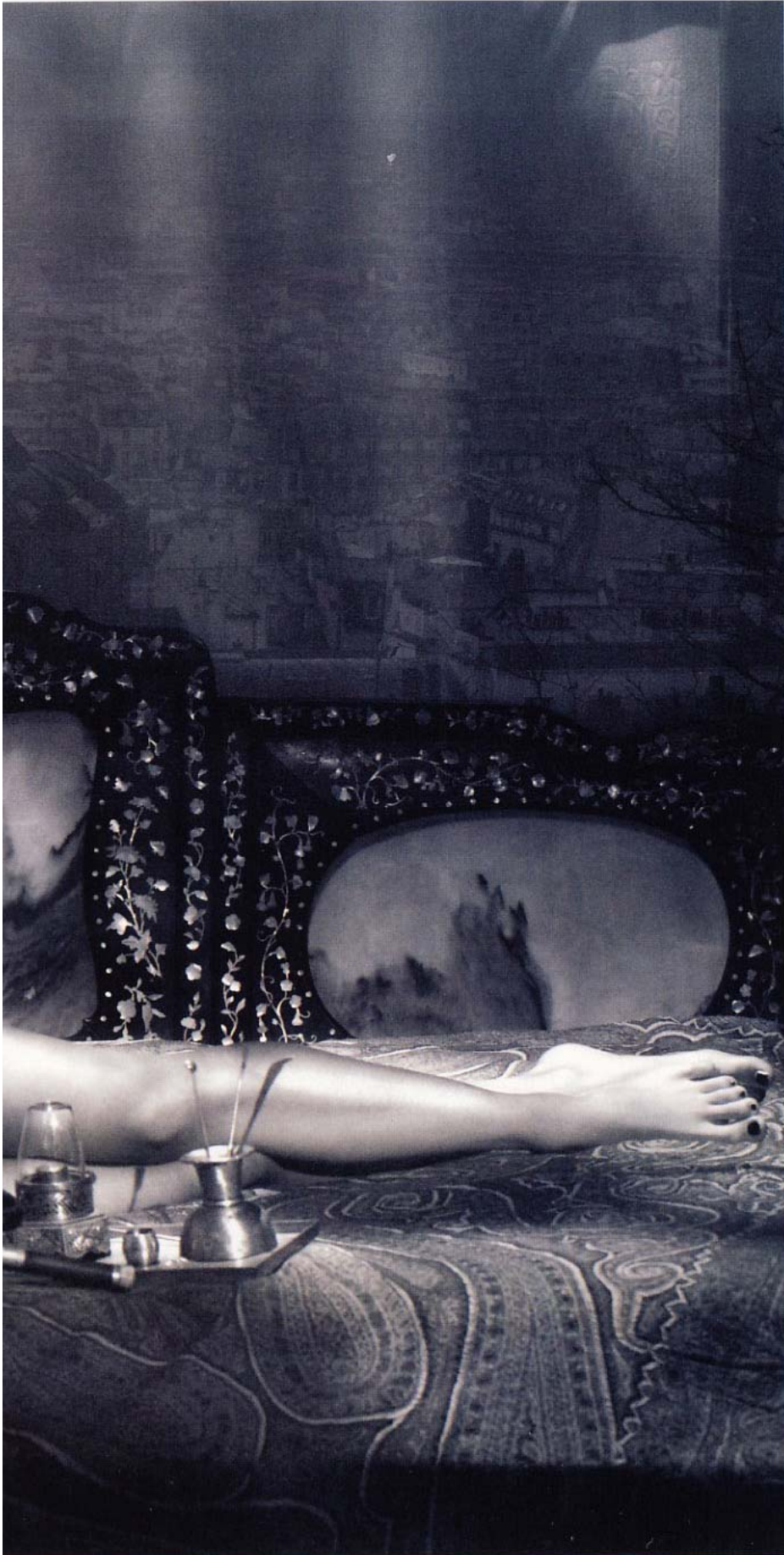
991

ΕΨΙΛΟΝ 11.04.10

Ο σουρεαλισμός πάντα (κάτι) σώζει

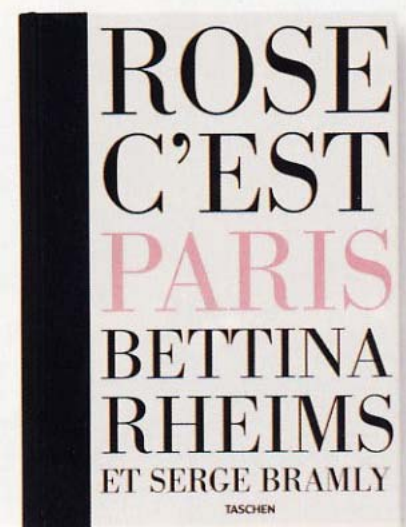
Η φωτογράφος Μπετίνα Ρεμς καταδύεται στον αστικό λαβύρινθο του Παρισιού για να ανακαλύψει με ψυχαναλυτική διάθεση ένα σουρεαλιστικό σύμπαν, που το συνθέτουν φαντομάδες, γκέισες, τρομοκράτισσες, τυφλοί ακορντεονίστες... Ένας κόσμος σκληρός, αλλόκοτος, φαντασιακός και ερωτικός. Σαν αυτόν όπου στροβιλίζονται οι ζωές των κατοίκων κάθε μεγαλούπολης.

Ελευθερία, σεξουαλικότητα, Μπελ Επόκ και σουρε-
αλισμός. Η πρωταγωνίστρια του «Rose c'est Paris»
ξοπλώνει νωχελικά και επιβεβαιώνει αυτούς που λένε
ότι δεν βγάζει απλώς φωτογραφίες... Ζωγραφίζει πίνα-
κες. Κάτω, το εξώφυλλο του βιβλίου, που συμπερι-
λαμβάνει και το όνομα του Σερζ Μπραμλί.

«ΟΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΥΤΕΣ
ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ ΜΟΥ,
ΟΙ ΦΑΝΤΑΣΙΩΣΕΙΣ ΜΟΥ,
ΟΙ ΕΦΙΑΛΤΕΣ ΜΟΥ,
ΟΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΜΟΥ·
ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ
ΠΟΛΗΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΩ ΠΑΕΙ
ΚΑΙ ΘΑ ΗΘΕΛΑ ΜΕ ΚΑΠΟΙΟΝ
ΤΡΟΠΟ ΝΑ ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΩ».

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Η ΓΑΛΛΙΔΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑ

Ενα κορίτσι ψάχνει στο Παρίσι τη δίδυμη αδερφή του – ή μήπως τον ίδιο του τον εαυτό; Απάντηση στη νέα δουλειά της γαλλίδας φωτογράφου Μπετίνα Ρεμς. Ενα πρότζεκτ όπου, κάτω από τον ερωτισμό της επιφάνειας, κρύβεται ο σουρεαλισμός. Μια φωτογραφική δουλειά όπου ο φακός μετατρέπεται σε εργαλείο ενδοσκόπησης και η φωτογράφος σε ψυχαναλυτή, ενίοτε και σε ψυχαναλυόμενο.

Bettina Rheims

Στη σουρεαλιστική πλευρά του Παρισιού

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ | ΤΙΝΑ ΚΟΥΛΟΥΦΑΚΟΥ (koultin@enet.gr)

Φ. | «ROSE C'EST PARIS», BETTINA RHEIMS & SERGE BRAMLY, ΕΚΔ. TASCHEN

Η τελευταία δουλειά της Μπετίνα Ρεμς και του συνεργάτη και πρώην συζύγου της, συγγραφέα Σερζ Μπραμλί, κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Taschen σε coffee table βιβλίο, με τη συνοδεία ενός dvd. Το βιβλίο έχει τυπωμένες τις μαγευτικές εικόνες της Ρεμς, όπου πρωταγωνιστεί το Παρίσι – αλλά και η Ρόουζ, που ψάχνει τη δίδυμη αδερφή της. Στο dvd ο Σερζ Μπραμλί παρουσιάζει τη Ρόουζ ως Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων, να βρίσκεται και να χάνεται στη σκληρή αστική ζούγκλα του Παρισιού. Εξοδοι και αδιέξοδα σε μια ποιοτική, ποιητική, μυστηριώδη, σέξι, αλλά και μελαγχολικά ερωτική εικόνα. Αυτή, όμως, είναι μόνο η πρώτη ανάγνωση...

Ενα bonjour πρόλαβα να πω και η χειμαρρώδης Ρεμς κάνει μόνη της την εισαγωγή σ' αυτήν την αποκλειστική στο «ΕΨΙΛΟΝ» συνέντευξη:

«Ο Σερζ κι εγώ γυρίσαμε από την Κίνα πριν από 7 χρόνια: κάναμε ένα βιβλίο στη Σανγκάη και μείναμε εκεί για έναν χρόνο... Όταν γυρίσαμε, σκεφτόμασταν ότι αυτή η εμπειρία στην Κίνα ήταν μία από τις σπουδαιότερες στη ζωή μας και ότι θέλαμε οπωσδήποτε να κάνουμε κι άλλο ταξίδι για να δημιουργήσουμε κάτι... Η ιδέα με τον καιρό ωρίμαζε. Σκεφτόμασταν ότι, ίσως, το ταξίδι θα έπρεπε να είναι πιο

προσωπικό, πιο εσωτερικό. Οχι γεμάτο εξωτισμό, όχι για να εξερευνησουμε νέες χώρες, αλλά για να εξερευνησουμε τη δική μας πόλη... Να εξερευνησουμε τις δικές μας ζωές, να γυρίσουμε πίσω στις ρίζες μας. Ετσι, ξεκινήσαμε να δουλεύουμε επικεντρωμένοι στο Παρίσι. Και θέλαμε αυτή η εξερεύνηση να είναι περισσότερο πνευματική και καθόλου επιφανειακή.

»Και αυτή η δουλειά μου, λοιπόν, όπως και όλες οι προηγούμενες, ξεκίνησε με λόγια. Δεν ξεκινώ ποτέ με επιρροές, εμπνεύσεις ή έννοιες. Ετσι, ο Σερζ κι εγώ αρχίσαμε να κάνουμε λίστες. Λίστες με το τι σημαίνει Παρίσι για τον καθένα μας. Τα όνειρά μου, οι φαντασιώσεις μου, οι εφιάλτες μου, οι αναμνήσεις μου, οι καλές και οι κακές αναμνήσεις του, σημεία της πόλης που δεν έχω πάει και θα ήθελα με κάποιον τρόπο να εξερευνησω...»

Όλα τα μέρη που σας ενώνουν με το Παρίσι... «Ακριβώς. Όλα όσα είναι για μας το Παρίσι. Άλλα για κείνον που είναι συγγραφέας, άλλα για μένα που είμαι φωτογράφος. Μετά αρχίσαμε να αναρωτιόμαστε πότε το Παρίσι ήταν στα καλύτερά του. Για μένα η καλύτερη εποχή του ήταν, πιστεύω, ο Μεσοπόλεμος. Τότε θα ήθελα να ζω. Να ζω στην εποχή των σουρεαλιστών. Στην εποχή της απόλυτης ελευθερίας. Ελευθερίας του πνεύματος, της φαντασίας,

της δημιουργίας. Τότε όλα ήταν δυνατά. Αν ήθελες να κάνεις κάτι, το έκανες. Το ότι είμαστε ελεύθεροι να κάνουμε σήμερα την τέχνη που κάνουμε οφείλεται στο έργο των Μαγκρίτ, Νταλί, Κίρικο, Φλομπέρ, Ντιμάς, Μπαλζάκ...

Υπάρχει κάποιος συμβολισμός στην ιδέα των δίδυμων αδερφών; «Φυσικά. Πρόκειται για μια μυστηριώδη περιπέτεια. Μυστήριο, σαν του Φαντομά (τον οποίο εκπροσωπεί η Ρόουζ) που έχει χαθεί. Σκέψου ότι ακόμα κι ο τίτλος "Rose c'est Paris" θα μπορούσε να είναι και Rose séragé. Τι έχει χωριστεί; Δυο δίδυμες, δυο αδερφές ψυχές. Η Ρόουζ, λοιπόν, ψάχνει την αδερφή της, αλλά στην πραγματικότητα ψάχνει τον ίδιο της τον εαυτό. Κάνει ένα ταξίδι κάπως σαν την Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων· όμως, αναζητά την αλήθεια της σε μian αστική σκληρή ζούγκλα, αλλάζοντας ρόλους. Όλοι οι άνθρωποι που συμμετέχουν σ' αυτό το πρότζεκτ, άνθρωποι όπως η Ναόμι Κάμπελ ή η Μόνικα Μπελούτσι, είναι μια προέκταση της Ρόουζ. Είναι η Ρόουζ. Είναι σαν παιχνίδι που η κάθε σκηνή δίνει ένα κλειδί για να προχωρήσεις στο επόμενο επίπεδο».

Σαν το παιχνίδι των σουρεαλιστών με τις λέξεις. «Αυτό το παιχνίδι είχα κατά νου. Η μία λέξη σε οδηγεί στην άλλη. Σαν ρέμπους».

Εκτός από το σουρεαλισμό, από πού αλλού αντλήσατε έμπνευση; «Από τη σχέση μου με το Παρίσι. Στο ίδιο το Παρίσι, αλλά και σε έναν διάσημο χαρακτήρα στη Γαλλία, τον Φαντομά. Ξέρετε, η ιστορία αυτού του βιβλίου έχει δύο όψεις. Ο Φαντομάς εκπροσωπεί τη σκληρή κακιά πλευρά, ενώ ο σουρεαλισμός τη φωτεινή, την αγνή και καλή πλευρά. Η Ρόουζ είναι και τα δύο, αλλά είναι και έρωτας».

Η Ρόουζ αλλάζει πρόσωπα: είναι ο Φαντομάς, η γκέισα, εκείνο το αγόρι που φιλάει μια κοπέλα, ο τυφλός ακορντεονίστας... Όλο αυτό μήπως είναι μια αναφορά στους ρόλους που η σημερινή κοινωνία απαιτεί να αναλάβει η σύγχρονη γυναίκα; «Ευχαριστώ που το επισημαίνετε. Ακριβώς σ' αυτό αναφέρεται όλο μου το έργο· όχι μόνο το συγκεκριμένο. Συνήθως ο θεατής το καταλαβαίνει πολύ αργότερα, όπως άλλωστε κι εγώ. Κινούμαι πολύ γρήγορα και κάνω τα πράγματα δίχως να τα καταλαβαίνω. Συνειδητοποιώ αυτό που έχω κάνει πολύ αργότερα και σαφώς όχι με την πρώτη ανάγνωση».

Bettina Rheims

Απέναντι, η Τζοκόντα στο μετρό - συγκεκριμένα, στην παρισινή γραμμή 9. Πρόκειται για άλλο ένα πρόσωπο της Ρόουζ ή, αλλιώς, της σημερινής γυναίκας. Επάνω, ένα ταξίδι -ή, καλύτερα, μια αιώρηση με φόντο τον γοτθικό ρυθμό- που πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο του 2009.

«Η ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ ΗΤΑΝ ΣΤΟΝ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟ. ΤΟΤΕ ΘΑ ΗΘΕΛΑ ΝΑ ΖΩ. ΝΑ ΖΩ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΣΟΥΡΕΑΛΙΣΤΩΝ. ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΑΠΟΛΥΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ, ΤΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ, ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ. ΤΟΤΕ ΟΛΑ ΗΤΑΝ ΔΥΝΑΤΑ».

Bettina Rheims

Σαν την Αλίκα στη χώρα των θαυμάτων, η Ρόουζ, η πρωταγωνίστρια του «Rose c'est Paris», ψάχνει τη δίδυμη αδερφή της (ή τον ίδιο της τον εαυτό;) στην αστική ζούγκλα. Είναι Φεβρουάριος του 2009 στο σταθμό Gare d'Austerlitz.

**«ΟΣΟΙ ΛΕΝΕ ΟΤΙ Η ΤΕΧΝΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ
ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΙΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΛΕΝΕ ΒΛΑΚΕΙΕΣ.
ΑΛΛΑ ΧΡΕΙΑΖΕΣΑΙ ΜΙΑ ΣΤΙΓΜΗ ΠΟΥ ΘΑ ΟΝΕΙΡΕΥΤΕΙΣ.
ΤΟΤΕ Η ΤΕΧΝΗ ΙΣΩΣ ΣΟΥ ΔΩΣΕΙ ΛΙΓΟ ΚΟΥΡΑΓΙΟ
ΝΑ ΣΥΝΕΧΙΣΕΙΣ ΝΑ ΠΑΛΕΥΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΤΙ ΚΑΛΥΤΕΡΟ».**

Εμένα, τουλάχιστον, αυτό είναι που μου αρέσει στη δουλειά σας: χρειάζεται περισσότερο από μία ανάγνωση. «Προσπαθώ να τοποθετώ κλειδιά στις εικόνες μου. Τα βρίσκεις μόνο κατόπιν εμπειριστατωμένης παρατήρησης. Μ' αυτά τα κλειδιά ανοίγω τις πόρτες, αλλά δεν βάζω κανέναν μέσα. Μόνος σου πρέπει να μπεις. Μόνος σου θα βρεις τον τρόπο να τις περάσεις. Μόνος θα βρεις και τις απαντήσεις. Εγώ μόνο θα σε συνδέσω».

Είστε, δηλαδή, ψυχαναλύτρια μέσω εικόνων; «Κάτι τέτοιο. Ομως, ο καθένας σίγουρα βρίσκει τα δικά του πράγματα μέσα τους».

Αντιμετωπίσατε δυσκολίες στη συγκεκριμένη δουλειά; «Όχι. Πιστεύω στα φαντάσματα, στα θαύματα, πιστεύω ότι οι νεκροί με κάποιον τρόπο γυρίζουν για να μας συναντήσουν. Όχι με τον τρόπο ενός θρησκευόμενου. Τα πιστεύω έτσι, απλώς. Ξέρετε, όταν κάναμε το κάστινγκ, ήταν απέξω ένας άντρας που περίμενε, με δερμάτινο σακάκι και μπότες... Ήταν ίδιος ο πατέρας μου, που είχε πεθάνει πριν από 7 χρόνια. Τον αγαπούσα βαθιά και όταν είδα αυτόν τον άντρα σκέφτηκα, "Κοίτα να δεις: ο πατέρας μου γύρισε για να είναι μαζί μας σ' αυτό το πρότζεκτ"».

Πιστεύετε στις συμπτώσεις; «Ναι, αλλά ταυτόχρονα πιστεύω πως όλα είναι γραμμένα. Αν είσαι αρκετά ανοιχτός για να δεχτείς και να δεις τις συμπτώσεις, αν δεν φοβάσαι να τις αφήσεις να μπουν στη ζωή σου, αν τις δέχεσαι σαν δώρο... (δεν ξέρω ποιος σου δίνει αυτό το δώρο, αλλά η ζωή σου είναι ένα δώρο), είσαι προικισμένος και τυχερός».

Σ' αυτήν τη φωτογραφική ενότητα συμμετέχει για πρώτη φορά και ο γιος σας...

«Πρώτη φορά που ήθελα να τον φωτογραφίσω. Στην πρώτη λήψη είναι ο Φαντομάς. Φορά τη στολή που φορούσε ο πατέρας μου ως μέλος της Γαλλικής Ακαδημίας. Εμοιαζε ραμμένη πάνω του. Ήταν σαν να τον περίμενε».

Αν και πολύ προσωπικό το πρότζεκτ σας, έχετε συμπεριλάβει σ' αυτό πολλούς διάσημους, όπως τη Σαρλότ Ράμπλινγκ, τη Μόνικα Μπελούτσι, τη Ναόμι Κάμπελ... Δεν θέλατε να έχετε σ' αυτό το έργο και τη γυναίκα του Προέδρου σας, την Κάρλα Μπρούνι; «Όχι. Οι διάσημοι που έχω φω-